

Pinigų plovimo prevencijos
kompetencijų centras

Metinė ataskaita

2024 M.

2024 m.

Turinys

Turinys	2
1. Metinė apžvalga	3
1.1 Vadovo žodis	3
1.2 Ketvirtųjų metų pasiekimai skaičiais	5
1.3 Misija, vizija ir vertybės	6
1.4 Centro pagrindiniai tikslai	7
2. Strateginės veiklos kryptys	8
3. Strateginių tikslų įgyvendinimas ir veiklos efektyvumas	9
3.1. Partnerystė	9
3.2. Švietimas / edukacija	13
3.3. Inovacijos ir Technologijos	16
3.4. Analitika ir Pažanga	16
4. Centro valdymas ir struktūra	17
5. Centro finansavimo modelis	17
5.1. 2024 m. Centro biudžeto ir išlaidų ataskaita	17
5.2. Dalininkų įnašai 2021-2025 m., tūkst. Eur	18
6. Žvilgsnis į ateitį	18

1. Metinė apžvalga

1.1. Vadovo žodis

2024-ieji buvo intensyvios veiklos metai ir laikotarpis, kuomet esama geopolitinė situacija formavo pinigų plovimo prevencijos profesionalų darbotvarkę. Praėjusieji metai dar kartą patvirtino, kad efektyvi kova su finansiniais nusikaltimais yra neatsiejama nuo glaudaus viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo. Kaip stabilios finansų sistemos pagrindą sudaro tarpusavyje glaudžiai susiję elementai, taip ir jos atsparumas priklauso nuo visų suinteresuotų šalių sutelktų pastangų, nuoseklaus darbo ir nuolat tobulinamų prevencijos priemonių.

Ketvirtuosius veiklos metus užbaigėme sėkmingai įgyvendinę 2022–2024 m. VŠĮ „Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras“ (toliau – Centras) veiklos strategiją, kurios pagrindinis tikslas – stiprinti finansų sektoriaus apsaugą nuo neteisėtų veiklų, skatinti inovatyvius sprendimus rizikų valdymui bei užtikrinti efektyvią kovą su finansiniais nusikaltimais.

Per šį laikotarpį plėtėme ne tik prevencines iniciatyvas, bet ir stiprinome tarpinstitucinę bei tarptautinę bendradarbiavimą, siekdami gerosios praktikos dalijimosi, operatyvesnio reagavimo į naujas grėsmes ir visapusiško finansų rinkos dalyvių atsparumo didinimo.

Esame įsitikinę, kad augančios iniciatyvos, užmegzti tarptautiniai ryšiai ir stiprinamas viešojo bei privataus sektorių dialogas reikšmingai prisidėjo prie Lietuvos finansų sistemos atsparumo didinimo. Tarptautinėje erdvėje Centras ne kartą buvo pristatytas kaip pavyzdys, demonstruojantis veiksmingą viešojo ir privataus sektorių partnerystę (angl. public-private partnership, PPP).

Kasmet mūsų rengiama konferencija „Beyond the Surface of Illicit Finance: Allied Response“ (liet. „Neteisėti finansai: jungtinis atsakas“) subūrė viešojo ir privataus sektoriaus ekspertus iš Lietuvos ir užsienio. Konferencijoje aptartos aktualiausios temos: tarp-

Eglė Lukošienė,

VŠĮ „Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centras“ direktorė

tautinių sankcijų vengimas, terorizmo finansavimo iššūkiai ir kitos neteisėtų finansinių srautų grėsmės. Tai dar kartą patvirtino, kad pinigų plovimo prevencijos specialistų darbas yra neatsiejama pasaulinės kovos su finansiniais nusikaltimais dalis.

2024-aisiais tęsėme jau pradėtus darbus tarptautiniu ir nacionaliniu lygmeniu. Tęsėme pirmininkavimą kartu su partneriais Europos Sąjungos teisėsaugos agentūros (Europol) Finansinės žvalgybos viešojo ir privataus sektorių partnerystės (EFIPPP) Sankcijų vengimo (angl. Circumvention of Sanctions) darbo grupėje, pirmininkavome dvejose plenarinėse sesijose.

Taip pat nuo 2024 metų Centras pradėjo bendra-pirmininkauti EFIPPP Kriptoturto (angl. crypto-assets) darbo grupei. Turėjome galimybę keistis tarptautine patirtimi ir ja dalytis su Lietuvos finansų rinkos dalyviais, stiprinant kriptotechnologijomis vykdomų finansinių nusikaltimų prevenciją.

Vienu iš pagrindinių veiklos prioritetų tapo sankcijų įgyvendinimo klausimai. 2024 m. Taktinio bendradarbiavimo Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo darbo grupė aktyviai tęsė savo veiklą, aptarė teisinio reguliavimo pokyčius, toliau dalinosi aktualia informacija sankcijų įgyvendinimo srityje akcentuodami tokio dalinimosi ir visų suinteresuotųjų šalių indėlio užtikrinant sankcijų laikymąsi svarbą. 2024 m. Centras koordinavo 26 Taktinio bendradarbiavimo darbo grupės posėdžius įvairiomis temomis, kuriuose dalyvavo Centro dalininkų, teisėsaugos, valstybės institucijų, finansų sektoriaus ir kibernetinio saugumo organizacijų atstovai.

Siekiant įtraukti vis daugiau finansų rinkos dalyvių į Centro veiklą, 2024 metais sudarėme galimybę Lietuvos banko prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams prisijungti prie Centro veiklos tampant jo nariais. 2024 m. pasirašėme tris bendradarbiavimo sutartis ir tapti Centro nariais pakvietėme: nacionalinį plėtos banką ILTE, Jungtinę centrinę kredito uniją KREDA ir nebankinių mokėjimo paslaugų tiekėją UAB „ConnectPay“.

Ypatingą dėmesį skyrėme specialistų mokymams. 2024 m. mūsų organizuojuose nuotoliniuose mokymuose dalyvavo daugiau nei

7 500 specialistų iš aštuoniolikos skirtingų sektorių. Bendradarbiaudami su tarptautiniais partneriais – JAV Valstybės departamentu, CRDF Global (JAV) ir Lawtelier (IT) ir viena didžiausių tarptautinių organizacijų – Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacija rengėme tikslines dirbtuves ir tarptautines diskusijas sankcijų įgyvendinimo ir prekyba žmonėmis temomis.

Praėjusiais metais tęsėme Specializuotą pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos kompetencijų sertifikavimo programą, kurią sėkmingai baigė dar dvi absolventų grupės (198 absolventai). Iš viso nuo programos pradžios pamatinės šios srities kompetencijas liudijantį sertifikatą įgijo jau 398 specialistai.

2024 m. Centras pradėjo koordinuoti informacijos keitimosi tarp finansų įstaigų projekto įgyvendinimo darbo grupę. Nuo 2024 m. rugsėjo įvyko 4 susitikimai, kuriuose finansų įstaigos buvo supažindintos su nauju teisiniu reglamentavimu, parengtas įgyvendinimo planas ir aptarti pagrindiniai sistemos veikimo principai. 2025 m. darbo grupė tęsia veiklą pagal parengtą planą.

Praėjusieji metai dar kartą patvirtino, kad mūsų siekis sukurti inovatyvų, pažangų ir lyderystę skatinantį kompetencijų centrą yra itin svarbus. Telkdami viešojo ir privataus sektorių ekspertus, stipriname kovą su finansiniais nusikaltimais. Tačiau nusikalstamos schemos tampa vis sudėtingesnės – sukčiavimo metodai tobulėja, o sankcijų vengimo strategijos tampa vis išradingesnės.

Tik dirbdami petys petin galėsime dar aktyviau kurti saugesnę ir atsparesnę Lietuvos finansų sistemą, gebančią efektyviai reaguoti į pinigų plovimo schemas, sankcijų apėjimą, finansinį sukčiavimą ir geopolitines grėsmes.

Dėkoju kiekvienam iš jūsų – viešojo ir privataus sektorių partneriams, ekspertams bei specialistams – už jūsų indėlį, įsipareigojimą ir pastangas drauge stiprinant finansų sistemos skaidrumą bei atsparumą. Tik bendromis pastangomis galime sukurti skaidrią ir novatorišką finansų aplinką, kuri galės ir toliau efektyviai reaguoti į naujus iššūkius ir didėjančias grėsmes.

1.2. Ketvirtųjų metų pasiekimai skaičiais

Ketvirtaisiais veiklos metais Centras nuosekliai tęsė pradėtus darbus bei skatino pasitikėjimu grįstą viešojo ir privataus

sektoriaus bendradarbiavimą. Ketvirtaisiais veiklos metais Centras baigė įgyvendinti 2022-2024 metų Centro veiklos strategiją.

26

Suorganizuoti Taktinio bendradarbiavimo darbo grupės posėdžiai

7

Suorganizuoti nuotoliniai mokymai viešojo ir privataus sektorių atstovams

3

Finansų rinkos dalyviai tapo Centro nariais

4

Koordinuoti Informacijos keitimosi tarp finansų įstaigų įgyvendinimo projekto darbo grupės susitikimai

3

Surengtos tikslinės dirbtuvės finansų įstaigų atstovams

2

Centro ekspertų parengtos ekspertinės apžvalgos publikuotos „Verslo žiniuose“

7524

Centro organizuose nuotoliniuose mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius

1075

Vidutiniškai nuotoliniuose mokymuose dalyvavusių asmenų skaičius

1377

Dalyvių lankomiausiuose nuotoliniuose mokymuose skaičius

4,6 (iš 5)

Vidutinis mokymų įvertinimas

267

Centras paminėtas viešojoje erdvėje

398

Asmenys baigė Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sertifikavimo programą per šios programos organizavimo laikotarpį

2

Visuomenės nuomonės tyrimai sukčiavimo prevencijos tema

2

Visuomenės informavimo kampanijos sukčiavimo prevencijos tema

1

Suorganizuota kasmetinė tarptautinė konferencija

1.3. Misija, vizija ir vertybės

Centro **MISIJA** – stiprinti Lietuvos Respublikos pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos sistemą bei šalies tarptautinę reputaciją, sutelkiant dėmesį į bendradarbiavimo, švietimo bei pažangios, skaidrios ir atviros finansų sistemos svarbą.

Centro **VIZIJA** – tai inovatyvus, pažangus ir lyderystę skatinantis kompetencijų centras, paremtas viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimu.

Centro **VERTYBĖS**:

- **PARTNERYSTĖ:** bendradarbiavimas yra mūsų veiklos pamatas, kartu mes esame stipresni, bendri tikslai ir abipusė parama lemia mūsų sėkmę.
- **PAŽANGA:** kasdien tobuliname savo veiklos procesus, nuolat mokomės ir esame pasiruošę naujoms galimybėms.
- **PATIKIMUMAS:** keliame sau aukščiausius veiklos standartus, esame principingi ir sąžiningi, kuriame ilgalaikiu pasitikėjimu grįstą bendradarbiavimą.
- **LANKSTUMAS:** esame drąsūs ir atviri pokyčiams, gebame greitai ir laiku reaguoti į iškylančius iššūkius.

1.4 Centro pagrindiniai tikslai

Apie Centrą

2021 m. gegužės 17 d. veiklą pradėjęs Centras yra pirmoji Europoje viešojo ir privataus sektorių partnerystė, veikianti kaip atskira institucija, aktyviai pasitelkdama teisėsaušgos, priežiūros, kitų valstybės institucijų bei privataus sektoriaus atstovų patirtį, žinias ir kompetencijas, kad Lietuvos finansų sistemos saugumas ir atsparumas būtų stiprinamas kiekvieną dieną.

Pažymėtina, kad viešojo ir privataus sektorių partnerystė visame pasaulyje vis labiau pripažįstama kaip vienas iš veiksmingiausių būdų kovoti su finansiniais nusikaltimais ir teroristų finansavimu. Tokio pobūdžio partnerystės, vienijamos bendro tikslo, tarpusavio pasitikėjimo bei noro tobulinti žinias ir stiprinti gebėjimus, garantuoja veiksmingą ir koordinuotą kovą su finansiniais nusikaltimais.

Vienas iš esminių Centro sėkmės ir veiksmingumo komponentų yra viešojo ir privataus sektorių atstovų – mūsų kasdienių partnerių – tarpusavio pasitikėjimo kūrimas ir jo palaikymas. Centro veikloje dalyvaujančių viešojo ir privataus sektorių atstovų tarpusavio pasitikėjimas grindžiamas bendru ketinimu ir įsipareigojimu dalytis informacija, žiniomis bei kompetencijomis. Pripažindami, kad viešojo ir privataus sektorių dalyvių sąveika keitimosi informacija kontekste kartais gali apriboti produktyvų bendradarbiavimą, viešojo ir privataus sektorių atstovai aktyviai remia Centro pastangas stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir dalijimąsi informacija, identifikuojant būsimų sprendimų poreikį teisės, duomenų apsaugos ir kitose srityse tam, jog dalijimasis informacija tarp viešojo ir privataus sektorių vyktų sklandžiai ir laiku.

Centro veiklos pagrindu sutelktos viešojo ir privataus sektorių pajėgos užtikrina Lietuvos finansų sistemos atsparumą ir saugo ją nuo panaudojimo su pinigų plovimu, teroristų finansavimu ir sukčiavimu susijusioms nusikalstamoms veikoms.

Centras siekia:

- **BŪTI** finansinių nusikaltimų prevencijos kompetencijų centru, padedančiu formuoti prevencijos standartus ir metodus bei plėtoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą;
- **SUDARYTI SĄLYGAS** dalytis informacija tarp viešojo ir privataus sektorių realiuoju laiku, užtikrinant, kad informacija saugiai pasieks tinkamus asmenis ir (arba) informacija bus galima pasinaudoti jos prireikus;
- **UGDYTI** viešojo ir privataus sektorių suvokimą apie rizikas, kylančias iš vyraujančių finansinių nusikaltimų tendencijų ir tipologijų;
- **KURTI** abipusiu pasitikėjimu pagrįstą proaktyvių prevencinių priemonių, nukreiptų prieš finansinius nusikaltimus, įgyvendinimą;
- taikant naujas technologijas ir novatoriškus būdus, **GERINTI** viešojo ir privataus sektorių gebėjimą laiku aptikti ir užkardyti su finansiniais nusikaltimais susijusią nusikalstamą veiką.

2. Strateginės veiklos kryptys

Centro dalininkai ir komanda 2021 metais, atsižvelgdami į Centro misiją ir viziją bei remdamiesi įstaigos vertybėmis, nustatė trejų metų (2022–2024 m.) strateginės veiklos kryptis ir kiekvienos veiklos krypties tikslus. Centro strateginės veiklos kryptys yra šios:

■ **PARTNERYSTĖ.** Viešojo ir privataus sektorių partnerystė užtikrina veiksmingą ir laiku pateikiamą kolektyvinį atsaką į finansinių nusikaltimų keliamas grėsmes. Todėl numatome:

- stiprinti bendradarbiavimą su valstybinėmis ir teisėsaugos institucijomis;
- gerinti viešojo ir privataus sektorių subjektų bendradarbiavimą;
- didinti į Centro veiklą įtraukiamų finansų ir ne finansų sektorių dalyvių skaičių ir skatinti tvarią Centro plėtrą;
- stiprinti tarptautinį bendradarbiavimą.

■ **ŠVIETIMAS / EDUKACIJA.** Kompetentingi viešojo ir privataus sektorių darbuotojai bei tinkamai informuota ir išsilavinusi visuomenė – stiprios ir atsparios Lietuvos finansų sistemos pagrindas. Todėl numatome:

- ugdyti viešojo ir privataus sektorių subjektų bei jų darbuotojų kompetenciją pinigų plovimo / teroristų finansavimo (toliau – PP/TF) prevencijos srityje;
- didinti privataus sektoriaus specialistų, atsakingų už PP/TF prevencijos funkcijos įgyvendinimą, kompetencijas ir žinias;
- informuoti ir šviesti visuomenę apie vyraujančias finansinių nusikaltimų tendencijas, stiprinant visuomenės atsparumą, kad netaptų finansinių nusikaltėlių aukomis.

■ **INOVACIJOS.** Sparčiai besikeičianti nusikalstamumo aplinka ir finansinių nusikaltėlių taikomos vis išmanesnės priemonės reikalauja inovatyvių sprendimų, siekiant identifikuoti veikas, kurios galbūt yra neteisėtos, ir su jomis susijusius požymius. Todėl numatome:

- kurti ir administruoti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo ir dalijimosi informacija PP/TF prevencijos srityje platformą;
- plėtoti technologines priemones, skirtas veiksmingiau kovoti su finansiniais nusikaltimais;
- kurti ir stiprinti pažangių duomenų analitikos priemonių naudojimą, analizuojant dažniausiai pasitaikančias PP/TF atvejų schemas ir užtikrinant viešojo ir privataus sektorių greitą prieigą prie struktūrizuotos informacijos apie nusikaltimų tipologijas.

■ **PAŽANGA.** Veiksminga finansinių nusikaltimų prevencija neįsivaizduojama be vienodo rizikų suvokimo bei pažangios teisinės sistemos, tinkamos pasiekti prevencijos tikslus ir proporcingos keliams grėsmėms. Todėl numatome:

- užtikrinti, kad Lietuvos teisinė sistema būtų tinkama pasiekti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimo tikslus;
- tobulinti nacionalinę PP/TF prevencijos sistemą;
- stiprinti viešojo ir privataus sektorių suvokimą apie finansinių nusikaltimų keliamas grėsmes.

3. Strateginių tikslų įgyvendinimas ir veiklos efektyvumas

Centro veiklos efektyvumas parodo, kaip Centras įvykdė 2024 metais užsibrėžtus tikslus ir išskeltus uždavinius, kaip Centras siekė ilgalaikių tikslų ir koks Centro socialinis ir ekonominis poveikis. Centro tikslai ir strateginės kryptys nustatytos atitinkamai šios ataskaitos 1.4 dalyje ir 2 skyriuje.

3.1. Partnerystė

■ STRATEGINIS BENDRADARBIAVIMAS

Atsižvelgiant į tai, kad vienas esminių Centro tikslų yra gerinti viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimą, siekiant įtraukti daugiau finansų rinkos dalyvių į Centro veiklą, 2024 metais Centras sudarė galimybę Lietuvos banko prižiūrimiems finansų rinkos dalyviams prisijungti prie Centro veiklos tampant nariais. Per 2024 metus Centras sudarė tris bendradarbiavimo sutartis ir į Centro narius priėmė šiuos finansų rinkos dalyvius: nacionalinį plėtros banką – ILTE, Jungtinę centrinę kredito uniją – KREDA ir nebankinių mokėjimo paslaugų tiekėją UAB „ConnectPay“. 2024 metais finansų rinkos dalyvių įsitraukimas į Centro veiklą vyko palaipsniui, siekiant užtikrinti Centro koordinuojamų darbo grupių veiklos efektyvumą. 2025 metais Centras tęs laipsnišką finansų rinkos dalyvių priėmimą į Centro narius.

2024 metais Centras tęsė darbą darbo grupės, siekiančios įgyvendinti Europos Tarybos Ekspertų komiteto dėl priemonių, nukreiptų kovai su pinigų plovimu bei teroristų finansavimu (MONEY-VAL) parengtas rekomendacijas Lietuvai, veikloje. 2024 metais Centras teikė pastabas ir pasiūlymus Lietuvoje atliktam trečiajam Nacionaliniam pinigų plovimo ir teroristų finansavimo rizikos vertinimo projektui.

2024 m. Centras kartu su Lietuvos policija, Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (toliau – FNTT), Specialiųjų tyrimų tarnyba (toliau – STT), Lietuvos bankų asociacija ir asociacija „Fintech Hub LT“ pasirašė bendradarbiavimo memorandumą, kuriuo sutarta diegti modernų programinį įrankį, skirtą palengvinti apsiikeitimą informacija ir duomenimis tarp valstybės institucijų ir finansų rinkos dalyvių, kuris veiks „vieno langelio principu“ ir reikšmingai prisidės siekiant greičiau ir efektyviau tirti bei užkardyti įvairaus pobūdžio nusikalstamas veikas.

■ TARPTAUTINIS BENDRADARBIAVIMAS

2022 metais Centras tapo Europol EFIPPP (angl. EFIPPP arba Europol Financial Intelligence Public Private Partnership) grupės nariu. Centras nuo 2022 metų taip pat kartu su partneriais pirmininkauja Sankcijų vengimo (angl. Circumvention of Sanctions) darbo grupei. Nuo 2024 metų Centras pradėjo bendra-pirmininkauti EFIPPP Kriptoturto (angl. Crypto – Assets) darbo grupei. Pirmininkavimas Kriptoturto darbo grupei yra galimybė keistis patirtimi tarptautiniu lygmeniu bei šia patirtimi pasidalinti su Lietuvos finansų rinkos dalyviais, suteikiant vertingų įžvalgų apie finansinių nusikaltimų, kuriems pasitelkiamos kriptotechnologijos, prevenciją.

2024 m. spalio 2 d. nuotoliu vyko Europol EFIPPP darbo grupių 24-oji plenarinė sesija. Plenarinės sesijos metu buvo pristatyta įvairių darbo grupių veikla, rezultatai ir aptartas 2024 m. EFIPPP grėsmių radaras (angl. EFIPPP Threat Radar 2024), t. y. viešojo ir privataus sektoriaus grėsmių apklausos analizė ir jos rezultatai. Plenarinės sesijos metu Centro vadovė pristatė Centro koordinuojamos Europol Sankcijų vengimo darbo grupės parengtą Priedą

prie Sankcijų apėjimo tipologijos ataskaitos, publikuotos 2023 m. (angl. Addendum to Sanctions Circumvention Typologies report 2023).

2024 m. gruodžio mėn. Centro atstovės dalyvavo 25-ojoje EFIPPP plenarinėje sesijoje, kurioje buvo nagrinėjamas profesionalių tarpininkų vaidmuo finansiniuose nusikaltimuose. Plenarinės sesijos metu vyko darbo grupių susitikimai, kuriuose Centro atstovės moderavo Sankcijų apėjimo ir Kriptoturto darbo grupių diskusijas. Sesijų metu dalyviai nagrinėjo priežiūros institucijų bendradarbiavimo galimybes, sprendė iššūkius ir kylančių rizikų specifiką bei priežiūros svarbą. Iš viso per 2024 metus Centro atstovai dalyvavo 3 EFIPPP plenarinėse sesijose, kuriose koordinavo darbo grupių darbą, aktyviai dalyvavo dirbtuvėse, teikė pastabas ir kėlė aktualius klausimus.

2024 m. vyko Europos sankcijų įgyvendinimo ir neteisėto finansavimo stebėsenos bei analizės grupės (angl. Sanctions and Illicit Finance Monitoring and Analysis Network, toliau – SIFMANet) Briuselio viršūnių susitikimas, kuriame Centro ekspertai kartu su kitų šalių sankcijų srities ekspertais, politikos formuotojais ir verslo lyderiais, dalinosi savo ekspertinėmis žiniomis ir sprendė svarbiausius su sankcijų įgyvendinimu susijusius iššūkius. Forumui pasibaigus, buvo parengtos ir pristatytos 2025 m. SIFMANet rekomendacijos (angl. SIFMANet - 2025 Recommendations: A Sanctions Strategy for Europe). Šios šešių žingsnių gairės skirtos sankcijų įgyvendinimo efektyvumui gerinti. Tikimasi, kad gairėse pateikta informacija prisidės prie vieningesnio požiūrio į sankcijų taikymą tarptautiniu mastu¹.

Centras 2024 metais aktyviai dalyvavo tarptautinėse konferencijose ir kituose renginiuose, kuriuose dalinosi gerosiomis praktikomis ir ekspertinėmis žiniomis. Pažymėtina, kad žemiau išvardijama tik dalis tarptautinių renginių, kuriuose Centras dalinosi gerosiomis praktikomis ir ekspertinėmis žiniomis. Centras dalyvauja ne tik tarptautiniuose, bet ir nacionaliniuose renginiuose, kuriuose dalinasi savo ekspertinėmis žiniomis.²

Centro atstovai dalyvavo:

- Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos (toliau – ESBO) kartu su Latvijos finansinės žvalgybos padaliniu organizuotoje atvejų studijų sesijoje „Efektyvi vadyba ir kontrolė virtualaus turto reguliavime“, kurioje renginio dalyviams pristatė blokų grandinės technologijos istorines ištakas bei technologijos plėtojimąsi, įstatymų leidėjų bei priežiūros ir teisėsaugos institucijų pastangas susipėti su technologine plėtra, efektyviai kovoti su nusikaltėliais, kurie, įvertinę virtualiųjų valiutų potencialą, jas pasitelkia saviems tikslams;
- Latvia Finance Association kartu su Lietuvos ir Estijos bankų asociacijomis organizuotame forumo „Baltic Banking Industry Data Protection Officer Forum“, kuriame pristatė informacijos keitimosi tarp finansų įstaigų projektą Lietuvoje, atsižvelgiant į balandžio mėnesį Lietuvos Respublikos Seime priimtą Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos įstatymo (toliau – PPTFPĮ) pakeitimo įstatymą;
- Karališkuoju jungtinių paslaugų institutu (angl. Royal United Services Institute, toliau – RUSI) organizuotoje apvalaus stalo diskusijoje, kurioje buvo aptariamas kriptovaliutų vaidmuo rusijai taikomų sankcijų apėjimo scheme;
- Pasaulinės koalicijos kovai su finansiniais nusikaltimais (angl. Global Coalition to fight Financial Crime) virtualaus turto darbo grupės susitikime tema: „Ginant skaitmeninę virtualaus turto tvirtovę“. Darbo grupės susitikime, kurį organizavo Pasaulio ekonomikos forumas, virtualiųjų valiutų ekspertai iš viso pasaulio diskutavo kaip stiprinti raštingumą virtualiųjų valiutų srityje bei efektyviau užkardyti manipuliacijas technologija nusikalstamais tikslais;

¹ 2025 Brussels SIFMANet recommendations.

² Daugiau informacijos galima rasti Centro LinkedIn profilyje arba Centro naujienlaiškiuose.

- Europos Tarybos (angl. Council of Europe) organizuotame regioniniame seminare Moldovoje, skirtame viešojo ir privataus sektorių partnerystėms (angl. public-private partnership, toliau – PPPs) stiprinti kovos su finansiniais nusikaltimais srityje. Centras pristatė įžvalgas apie efektyvų PPPs kūrimą, jų vaidmenį derinant išteklius su misija ir tikslais bei skatinant visuomenės informuotumą ir įsitraukimą, taip pat pasidalijo Lietuvos patirtimi ir pristatė Centro sėkmės istoriją;
- Europos Tarybos organizuotoje konferencijoje „Praktinis ES sankcijų taikymas – dabartinė situacija ir ateities perspektyvos“, kurioje pristatymo metu akcentavo bendradarbiavimo nacionaliniu ir tarptautiniu lygmeniu svarbą ir pristatė Europol EFIPPP Circumvention of sanctions (CoS) darbo grupės rezultatus;
- Dalijimosi finansine žvalgyba ateities (angl. Future of Financial Intelligence Sharing, FFIS) programos, bendradarbiaujant su RUSI, organizuotose dirbtuvėse kuriose buvo diskutuojama dėl informacijos keitimosi galimybių Baltijos šalių regione, įsigaliojus naujam ES Reglamento 2024/1624 75 straipsniui, suteikiančiam tokią galimybę. Centras dirbtuvių metu pristatė Informacijos keitimosi tarp finansų įstaigų Lietuvoje projekto įgyvendinimo eigą ir etapus, dalyvavo diskusijose dėl tolimesnių žingsnių keičiantis informacija ne tik nacionaliniu, bet ir tarpvalstybiniu mastu.

2024 metais Centras kartu su Lietuvos banku organizavo kasmetinę konferenciją „Neteisėti finansai: jungtinis atsakas“ (angl. „Beyond the Surface of Illicit Finance: Allied Response“). Konferencijos metu šalies ir užsienio ekspertai susitelkė į sankcijų vengimo, terorizmo finansavimo bei kitas pasaulines neteisėtų finansinių srautų keliamas grėsmes ir jų užkardymo aktualijas. Renginyje dalyvavo bei nuotoliu stebėjo apie 600 ekspertų iš Lietuvos ir užsienio.

2024 m. rudenį startavo Ekonominio

bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos įgyvendinamas atsparumo sukčiavimui ir finansinio raštingumo didinimo projektas, kuriame dalyvauja Europos Komisija, Lietuvos bankas, Latvijos bankas bei abiejų valstybių sukčiavimo prevenciją įgyvendinančių valstybės institucijų bei finansų rinkos dalyvių atstovai. Į projektą įsitraukė ir Centro ekspertai, kurie su tarptautinių specialistų grupe dalinasi kaupiamais statistiniais duomenimis, stebimomis sukčiavimo tipologijų tendencijomis ir jų pokyčiais. Šie duomenys bei įžvalgos bus naudojami atliekant kokybinį tyrimą.

■ TAKTINIS BENDRADARBIAVIMAS

2024 metais Centras koordinavo 26 Taktinio bendradarbiavimo darbo grupės posėdžius pagal atskiras tematikas, kuriuose dalyvavo Centro dalininkų atstovai bei Lietuvos Respublikos prokuratūros, Lietuvos policijos, Lietuvos Respublikos muitinės, FNTT, Užsienio reikalų ministerijos, Ekonomikos ir inovacijų ministerijos, STT, Lietuvos bankų asociacijos, Nacionalinio kibernetinio saugumo centro ir kitų įstaigų atstovai. Taktinio bendradarbiavimo darbo grupės posėdžiai vykdomi pagal atskiras temas: pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos, sukčiavimo prevencijos ir tarptautinių sankcijų įgyvendinimo.

Pažymėtina, kad nuo plataus masto rusijos invazijos į Ukrainą pradžios 2022 metais, tarptautinių sankcijų vengimo klausimai tapo ypač aktualūs Lietuvai, todėl Centre pradėjo veikti Taktinio bendradarbiavimo Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo darbo grupė. 2024 metais Taktinio bendradarbiavimo Tarptautinių sankcijų įgyvendinimo darbo grupė tęsė savo veiklą, aptarė teisinio reguliavimo pokyčius, toliau dalinosi aktualia informacija sankcijų įgyvendinimo srityje akcentuodami tokio dalinimosi ir visų suinteresuotųjų šalių indėlio užtikrinant sankcijų laikymosi svarbą.

Centro Taktinio bendradarbiavimo Sukčiavimo prevencijos darbo grupės susitikimuose buvo dalijamasi esminiais pokyčiais sukčiavimo srityje tiek viešajame, tiek privačiame sektoriuose. Buvo

aptartos vyraujančios sukčiavimo schemos ir tipologijos, taip pat buvo tariamasi dėl bendrų prevencijos priemonių, siekiant mažinti sukčiavimo apimtį Lietuvoje. Susitikimų metu buvo akcentuotas bendradarbiavimas tarp sektorių, technologinių sprendimų diegimas, švietimo iniciatyvos ir nuolatinis strategijų tobulinimas. Be kita ko, svarbus dėmesys buvo skiriamas bendradarbiavimui su Lietuvos policija, kuri metų pabaigoje pradėjo Lietuvoje steigti Sukčiavimo prevencijos centrą, veikiantį visą parą (24/7) – šiam projektui įgyvendinti prireikė tiek privataus, tiek viešojo sektorių įsitraukimo ir pastangų.

Per 2024 m. buvo suorganizuota 10 Centro Taktinio bendradarbiavimo Pinigų plovimo ir terorizmo finansavimo prevencijos darbo grupės susitikimų, iš jų - didžioji dalis susitikimų paskirta įtartinų veiklos (operacijos) raportavimui FNTT. Atsižvelgiant į identifikuotus poreikius, pirmojo metų susitikimo metu buvo organizuojami susitikimai su kitų institucijų atstovais: Valstybinės mokesčių inspekcijos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, STT ir Lošimų priežiūros tarnybos prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. Darbo grupės nariai analizavo šios grupės susitikimų naudą bei kartu pasiektus rezultatus dalyvaudami dviejose apklausose, kurių metu buvo analizuojamas darbo efektyvumas, pasiekti tikslai.

3.2. Švietimas / edukacija

■ MOKYMAI

2024 metais Centras kartu su partneriais rengė mokymus šiomis temomis: mokestiniai pažeidimai ir nusikaltimai, pranešėjų apsauga, sankcijų įgyvendinimas/sectorinių rizikų vertinimas, CASP/VASP – finansų įstaigos klientas, dalykinių santykių ir operacijų stebėseną, kokybės kontrolės užtikrinimo procesas vykdant PPTFP reikalavimus ir naujai kylančios rizikų ir neigiamos viešosios informacijos vertinimas ir valdymas PPTFP priemonėmis.

Praėjusiais metais organizuojant mokymus vienas iš svarbiausių Centro tikslų buvo – pasitelkiant skirtingas patirtis turinčius viešojo ir privataus sektoriaus ekspertus atskleisti temų įvairiapusį kumą. Mokymų metu siekėme sudaryti galimybes dalyviams užduoti rūpimus klausimus, kad įgytos žinios padėtų tobulinti PP/TF, sankcijų apėjimo, sukčiavimo bei kitų finansinių nusikaltimų prevencijos procedūras ir priemones.

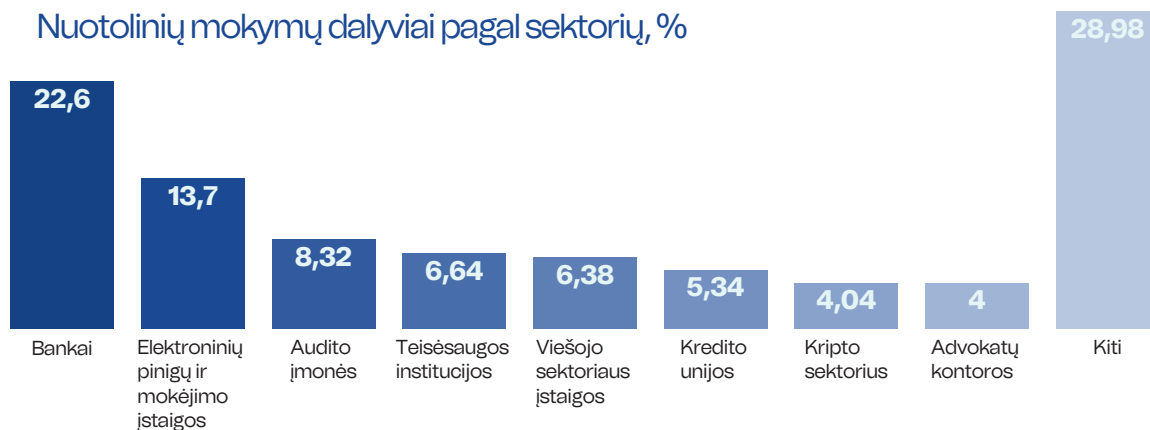
Aktyviausiai nuotoliniuose mokymuose dalyvavo bankų sektoriaus ir Elektroninių pinigų ir mokėjimo įstaigų (toliau – EPI) sektoriaus darbuotojai.

2024 metais iš viso nuotoliniuose mokymuose dalyvavo atstovai iš aštuoniolikos skirtingų sektorių. Lyginant su 2023 metų rezultatais, sumažėjo EPI ir kredito unijų sektoriaus darbuotojų skaičius mokymuose, tačiau išaugo audito įmonių, viešojo sektoriaus įstaigų, kripto sektoriaus, advokatų kontorų ir kitų sektorių darbuotojų aktyvumas mokymuose.

Pastebėtina, kad 2024 metais lyginant su ankstesniais metais, vidutinis nuotolinių mokymų vertinimas pakilo – 4,6 balo iš 5 (2022 ir 2023 m. buvo 4,5 balo iš 5). Tai parodo, jog organizuojamų nuotolinių mokymų kokybė gerėja.

Centras, pasitelkdamas partnerius, taip pat rengė tikslines dirbtuves, kurios buvo skirtos siauresnei temai, susijusiai su pinigų plovimo

Nuotolinių mokymų dalyviai pagal sektorių, %

Per 2024 metus 7 nuotoliniuose mokymuose dalyvavo 7524 dalyviai, taigi vidutiniškai 1 mokymuose dalyvavo net 1075 dalyviai. Praėjusiais metais daugiausiai dalyvių dėmesio sulaukė mokymai „Dalykinių santykių ir operacijų stebėseną“ – dalyvavo 1377 dalyviai, taip pat „Dominuojančios mokesčių vengimo schemos ir PVM sukčiavimo požymiai“ – dalyvavo 1338 dalyviai.

ar kitų finansinių nusikaltimų prevencijos specialistų kasdienėmis užduotimis ir jų sprendimu. Centras tokiu būdu siekė stiprinti skirtingas pinigų plovimo prevencijos grandis, formuoti vieningą standartą finansų ir kitose įstaigose ir taip prisidėti prie efektyvesnės PP/TF prevencijos.

2024 metais buvo surengtos 3 tikslinės dirbtuvės:

- Bendradarbiaujant su JAV Valstybės departamentu, CRDF Global (JAV) ir Lawtelier (IT), Centras organizavo tarptautines dirbtuves „Strengthening European Financial Sector Capabilities to Mitigate Complex Russia and Belarus-related Sanctions Risks“. Jose dalyvavo apie 30 sankcijų ekspertų iš finansų ir viešojo sektoriaus institucijų. Pagrindinis seminaro tikslas buvo skatinti keitimąsi metodikomis, kurios taikomos įvairiose jurisdikcijose, siekiant veiksmingai įgyvendinti sankcijas. Dalyviai dalyvavo diskusijose, gilinosi į Europos Sąjungos ir JAV teisės aktų aspektus, nagrinėjo sankcijų laikymosi strategijas ir praktines situacijas;
- Centras bendradarbiaudamas su viena didžiausių tarptautinių organizacijų – ESBO, Vilniuje 2024 m. rugsėjo mėn. surengė diskusijų forumą apie prekybos žmonėmis rizikas ir finansinės žvalgybos vaidmenį kovojant su šiuo reiškiniu. Dvi dienas vykusiose dirbtuvėse dalyvavo beveik 50 ekspertų iš valstybinių institucijų, finansinės žvalgybos padalinių, finansų įstaigų, virtualiųjų aktyvų paslaugų teikėjų ir teisėsaugos institucijų, kurie diskutavo apie šį sudėtingą nusikaltimą ir praktikoje taikomas efektyvias užkardymo priemones;
- Centras taip pat organizavo dirbtuves: „Sukčiavimo rizikų valdymas. Praktiniai įgūdžiai specialistams“. Šios dirbtuvės buvo skirtos finansų sektoriaus darbuotojams, pradėjusiems dirbti sukčiavimo prevencijos, pinigų plovimo ir teroristų finansavimo (PPTF) srityje, siekiant stiprinti jų profesinius įgūdžius ir pasirėmimą kovojant su šiomis grėsmėmis. Dirbtuvių metu, 30 dalyvių, buvo supažindinti su sukčiavimo tipologijų skirtumais, panašumais ir efektyvios stebėsenos metodais.

Taip pat Centras organizavo nuotolinius mokymus Valstybinės mokesčių inspekcijos darbuotojams, kurių metu 145 mokymo dalyviai buvo supažindinti su požymiais, rodan-

čiais, kad asmenys galimai vykdo / vykde korupcinio pobūdžio ar pinigų plovimo nusikaltimus. Buvo pateikti praktiniai pavyzdžiai, kokiose ekonominės veiklos srityse dažniausiai identifikuojami minėti nusikaltimai, nagrinėjo schemas, kaip šie nusikaltimai vyksta, pasidalino patirtimi atskleidžiant užsienio pareigūnų papirkinėjimo atvejus. Mokymo dalyviai taip pat buvo supažindinti su pinigų plovimo požymiais.

Centras, siekdamas atliepti finansinių nusikaltimų (pinigų plovimo ir teroristų finansavimo, sankcijų, sukčiavimo) prevencijos specialistų kompetencijų tobulinimo poreikį, parengė Centro siūlomų mokymų temų 2025 m. sąrašą ir organizavo dalininkų, partnerių ir finansų rinkos dalyvių apklausas dėl mokymų poreikio 2025 metams nustatymo. Remiantis apklausų rezultatais buvo parengtas Centro mokymo renginių 2025 metams plano projektas.

■ **SPECIALIZUOTA PINIGŲ PLOVIMO IR TERORISTŲ FINANSAVIMO PREVENCIJOS KOMPETENCIJŲ SERTIFIKAVIMO PROGRAMA**

Specializuota pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencijos kompetencijų sertifikavimo programa (toliau – Sertifikavimo programa) startavo 2022 metų spalį. 2024 metais šią programą baigė 2 laidos (198 absolventai). Iš viso nuo programos pradžios pamatinės šios srities kompetencijas liudijantį sertifikatą įgijo 398 specialistai.

2024 metais buvo suformuotos 3 kontaktinio mokymo ir 3 nuotolinio mokymo grupės, kurių dėka buvo sudarytos galimybės žinių pinigų plovimo prevencijos srityje siekti gyvenantiems ne tik Vilniuje, bet ir kituose Lietuvos miestuose. Siekiant užtikrinti regionuose dirbančių ar dėl kitų priežasčių negalintčių kontaktiniu būdu mokytis finansų įstaigų darbuotojų poreikius įgyti kompetencijas pinigų plovimo prevencijos srityje, nuotoliniai mokymai bus organizuojami ir 2025 metais.

Atsižvelgiant į nuolatinius ir dinamiškus finansų rinkos pokyčius ir poreikius, Sertifikavimo programa nuolat tobulinama, peržiūrimas jos turinys ir temos. 2024

metų Sertifikavimo programa buvo papildyta naujomis temomis – Sukčiavimo rizikos valdymas ir Korupcijos ir pinigų plovimo santykis, kurias mokymo dalyviams pristatė kompetentingi šių sričių ekspertai – praktikai. Sertifikavimo programos pagrindinis privalumas – tai, kad mokymo dalyviai turi unikalią galimybę gauti naujausią ir aktua- liausią informaciją iš pinigų plovimo prevenci- jos srityje dirbančių ekspertų – praktikų.

VISUOMENĖS ŠVIETIMAS

- Pasitelkiant geriausias finansinių nusi- kaltimų prevencijos praktikas 2024 metais Centras aktyviai prisidėjo prie finansškai saugesnės visuomenės kūrimo, aktyviai informavo ir švietė visuomenę apie vyraujančias finansinių nusikaltimų tendencijas.

2024 m. vasarą Centras ir Lietuvos banko Finansinio raštingumo centras sukurtu interaktyviu edukaciniu testu gyventojams priminė, kad sukčiai neatostogauja net vasarą. Edukacinį testą sudarė dvylika klausimų apie skirtingus sukčiavimo būdus, jų požy- mius ir klaidas, daromas reaguojant į netikėtas sukčių atakas, kurios gali lemti didelius asmeninius finansinius nuosto- lius. Pasirinkus neteisingą atsakymo variantą, buvo pateikiamas teisingas atsakymas, kuris padėjo gyventojams išplėsti ar prisiminti jau pamirštas žinias.

2024 m. pabaigoje VšĮ Kaišiadorių turiz- mo ir verslo informacijos centro kviet- imu, Centras organizavo mokymus juridiniams asmenims. Seminaro tema – „Pinigų plovimo ir teroristų finansavimo prevencija: reikalavimų įgyvendinimas. Juridinių asmenų apsauga nuo sukčiavi- mo“. Šio seminaro tikslas buvo padėti juridiniams asmenims geriau suprasti teisės aktų reikalavimus, sumažinti sukčiavimo rizikas ir sustiprinti jų atsparumą finansiniams nusikaltimams.

Viešojoje erdvėje kasdien girdint apie vis naujesnius sukčiavimo būdus ir vis tobulėjančias finansinių sukčių atakas ir siekiant stiprinti visuomenės informuo- tumą apie sukčiavimo pavojus, Centras 2024 m. pabaigoje pradėjo įgyvendinti

socialinę iniciatyvą „Būk budrus – neleisk sukčiams tavęs apgauti“. Iniciatyvos metu, pasitelkiant Centro partnerių pagalbą, Cen- tras sukūrė ir visuomenei pristatė eduk- acinius filmukus, skirtus supažindinti su trimis pavojingiausiais ir dažniausiai pasitaikančiais sukčiavimo būdais: telefoniniu, romantiniu ir investiciniu sukčiavimu. Šių filmukų sklaida prasidėjo 2025 m. pradžioje.

2024 m. Centras atliko dvi visuomenės apklausas apie sukčiavimo prevenciją. Rudenį antrąjį kartą atlikta apklausa siekta išsiaiškinti, kaip gyventojai reaguoja į finansi- nio sukčiavimo atvejus.

Apklausos rezultatai atskleidė, kad besikeičiant sukčiavimo taktikoms, gyvento- jams reikia stiprinti, o kai kuriais atvejais ir iš naujo formuoti atsparumo įgūdžius. Tokius pokyčius atskleidė Centro užsakytu atlikta rinkos tyrimų bendrovės „Norstat“ reprezen- tatyvi apklausa.

Remiantis apklausų rezultatais buvo inicijuo- tos 2 informacinės kampanijos, kurios socia- linėje medijoje pasiekė daugiau nei 140 tūkst. gyventojų auditoriją, o taip pat sulaukė nacio- nalinės ir regioninės žiniasklaidos dėmesio – fiksuota 22 publikacija.

Siekdamas sukčiavimo atvejų prevencijos Centras taip pat išplatino patarimus, kaip saugotis elektroninių sukčių didžiųjų išparda- vimų Juodojo penktadienio ir Kibernetinio pirmadienio laikotarpiu. Informacija pasidali- no didžiosios žiniasklaidos priemonės – LRT radijuje, naujienų portaluose ir televizijose – LNK, TV3 ir LRT televizijoje.

2024 m. Centras tęsė bendradarbiavimą su tiriamosios žurnalistikos atstovais. Tiriamo- sios žurnalistikos centras „Siena“ nagrinėjo išaugusį kondicionierių eksportą į Vidurio Azijos regioną – konkrečiai, Kirgiziją. Istorijos, kurioje figūruoja gerai Lietuvoje žinoma bendrovė „Vilpra“, o aplinkybės tiriamosios žurnalistikos atstovams kėlė įtarimų dėl galimo sankcijų Baltarusijai apėjimo. Pinigų plovimo prevencijos kompetencijų centro vadovė Eglė Lukošienė tyrime nagrinėjo potencialiai sankcijų apėjimą indikuojančius požymius, „raudonąsias vėliavas“ bei preky- bos sutartims būdingus niuansus.

3.3. Inovacijos ir Technologijos

Siekiant užtikrinti, kad nusikalstamų veikų, susijusių su PP/TF, užkardymas būtų veiksmingas ir laiku vykdomas, būtina stiprinti bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija ne tik tarp viešojo ir privataus sektorių, tačiau ir tarp finansų rinkos dalyvių. 2024 m. balandžio mėnesį priėmus PPTFPĮ pakeitimo įstatymą, buvo sudaryta galimybė finansų įstaigoms tarpusavyje keistis informacija, kai joms kyla įtarimų dėl galimo pinigų plovimo ir (ar) teroristų finansavimo, įskaitant galimą tarptautinių finansinių sankcijų ir (ar) ribojamųjų priemonių netinkamą įgyvendinimą.

2024 m. Centras pradėjo koordinuoti informacijos keitimąsi tarp finansų įstaigų įgyvendinimo projekto darbo grupės veiklą, kuri nuo 2024 m. rugsėjo mėn. turėjo 4 darbo grupės susitikimus. Šių susitikimų metu finansų įstaigos buvo supažindintos su galimybe keistis informacija pagal naują teisinį reglamentavimą, darbo grupė parengė projekto įgyvendinimo planą bei aptarė pirminius reikalavimus bei esminius sistemos veikimo procesus ir principus informacijos keitimąsi platformai. Ši Centro koordinuojama darbo grupė 2025 m. tęs savo darbą pagal darbo grupės dalyvių parengtą projekto įgyvendinimo planą. Centro koordinuojamos informacijos keitimąsi tarp finansų įstaigų įgyvendinimo projekto darbo grupės veikloje dalyvauja Centro dalininkų ir narių atstovai.

3.4. Analitika ir Pažanga

2024 metais Centras atliko keturias sukčiavimo atvejų analizes, remiantis finansų įstaigų kas ketvirtį pateikiamais duomenimis.

2024-ieji dar kartą priminė, kaip sparčiai vystosi sukčiavimo metodai ir kokias problemas jie kelia tiek gyventojams, tiek juridiniams asmenims, tiek finansų institucijoms. Analizuojant šių metų duomenis, pastebėta, kad didėja ne tik sukčių aktyvumas, bet ir jų gebėjimas prisitaikyti prie technologinių naujovių bei rinkos pokyčių.

Statistiniai duomenys atskleidė, kad finansiniai sukčiai iš Lietuvos gyventojų ir įstaigų 2024 m. kėsinosi išvilioti 35 mln. Eurų, o jiems

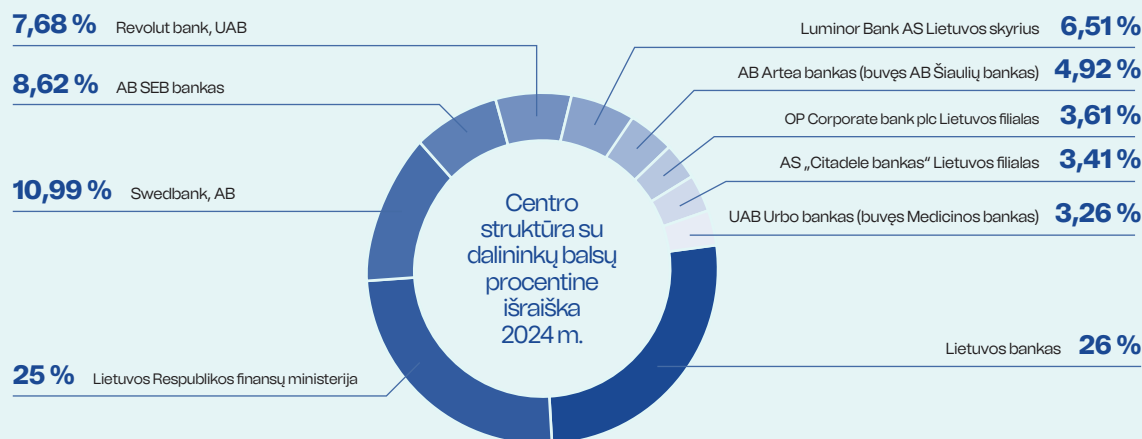
realiai pervesta suma siekė daugiau nei 20 mln. Eur. Ypač ryškiai išaugo sukčiavimo atvejų skaičius paskutinį metų ketvirtį, kai tiek incidentų, tiek pervestų lėšų suma smarkiai padidėjo.

Išliko trys pagrindiniai sukčiavimo būdai: „investicinis sukčiavimas“, „telefoniniai sukčiavimai“ ir „kiti sukčiavimai“. Metų viduryje fiksuotas sumažėjęs „phishing“ atvejų skaičius paskutiniame ketvirtyje ypač išaugo ir pasiekė rekordines aukštumas. Telefoninio sukčiavimo padaryti nuostoliai augo kiekvieną ketvirtį ir ketvirtąjį ketvirtį padarė daugiau žalos nei įprastai, ypač nuostolingas tapo investicinis sukčiavimas. Tai rodo, kad sukčiai ne tik stengėsi pasiekti masinį efektą, bet ir gebėjo manipuluoti žmonių pasitikėjimu, taikydami socialinės inžinerijos principus.

Sukčių atpažinimas tapo vis sudėtingesniu – jei anksčiau sukčius išduodavo gramatinės klaidos ar nelietuviški telefono numeriai, šiandien šie požymiai – aptinkami vis rečiau.

Apibendrinant, 2024 m. dar kartą patvirtino, kad kovos su sukčiavimu tikslas nėra vien tik technologijų ar įstatymų leidėjų uždavinys – tai turi būti bendras visuomenės ir institucijų darbas. Nors duomenys rodo, kad 2024 m. finansų įstaigoms pavyko apsaugoti ir sustabdyti beveik dvigubai didesnę sukčiams pervestą lėšų sumą, palyginti su 2023 m., kai buvo sustabdyta 7,9 mln. eurų, vis dėlto, kiekvienas žmogus turi suprasti, kad saugumas internete prasideda nuo atsargumo ir gebėjimo atpažinti grėsmes. Tik tokiu būdu galime sukurti aplinką, kurioje sukčiai neturės galimybės pasipelninti.

4. Centro valdymas ir struktūra

5. Centro finansavimo modelis

Centro steigėjai – privataus sektoriaus atstovai ir Lietuvos bankas įsipareigoja kasmet mokėti metinį įnašą (mokestį)

planuojamoms Centro veiklos išlaidoms padengti: Lietuvos bankas moka 25 proc. išlaidų, privatusis sektorius – 75 proc. išlaidų.

5.1. 2024 m. Centro biudžeto ir išlaidų ataskaita

2024 m. dalininkų įnašai/išlaidos tūkst. Eur

5.2. Dalininkų įnašai 2021-2025 m., tūkst. Eur.

Dalininkas	2021	2022	2023	2024	2025
Lietuvos bankas	142,5	50,2	150,0	145,0	182,5
Swedbank, AB	94,7	39,7	100,5	97,5	114,9
AB SEB bankas	84,2	29,4	81,0	76,5	93,1
Revolut Bank, UAB	25,1	10,9	66,2	68,1	99,9
Luminor Bank AS Lietuvos skyrius	67,7	21,8	61,8	57,7	69,6
AB Artea bankas (buvęs AB Šiaulių bankas)	41,5	16,5	46,3	43,6	55,5
Company OP Corporate Bank plc Lietuvos filialas	29,0	11,4	33,9	32,0	39,8
Akoiju sabiedriba "Citadele banka" Lietuvos filialas	28,3	10,7	31,4	30,2	37,9
Urbo bankas, UAB (buvęs UAB Medicinos bankas)	27,0	10,1	30,0	28,9	36,8
Lietuvos Respublikos finansų ministerija	30,0	0	0	0	0
Viso	570,0	200,7	601,6	579,5	730,0

6. Žvilgsnis į ateitį

2024 m. vasarą vyko Centro dalininkų ir Centro komandos diskusijos ir buvo parengta Centro 2025-2027 metų veiklos strategija. Atsižvelgiant į Centro dalininkų patvirtintą 2025-2027 metų Centro veiklos strategiją, pagrindinės Centro veiklos strateginės kryptys 2025-2027 metams yra:

1. Vystyti viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą;
2. Sukurti ir vystyti tikslinę kompetencijos ugdymo programą Lietuvos rinkos poreikiams;
3. Plėsti bendradarbiavimą, kartu siekiant užtikrinti informacijos apsikeitimą tarp rinkos dalyvių.

Siekiant įgyvendinti 2025-2027 metų Centro veiklos strategijoje nustatytas strategines kryptis, pagrindiniai 2025 m. Centro veiklos tikslai ir rodikliai yra šie:

Strateginė kryptis	Tikslas	2025 metų rodiklis
Vystyti viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimą	Vystyti strateginio lygmens bendradarbiavimą tarp viešojo ir privataus sektorių	1. Parengtas Strateginės grupės koncepcijos bei modelio projektas. 2. Suorganizuotas pirmasis susitikimas.
	Vystyti taktinio lygmens bendradarbiavimą tarp viešojo ir privataus sektorių	1. Stabilus arba didėjantis Rekomendavimo rodiklis (darbo grupių nariai vertina Centro darbo grupės darbą). 2. Stabilus arba didėjantis grupės įsitraukimo rodiklis (darbo grupės savęs įsivertinimas). 3. 80 proc. suplanuotų temų aptariama darbo grupėje.
	Atstovauti Lietuvai tarptautiniuose formatuose, įgyvendinant saugumo, švietimo, reprezentavimo interesus Europoje	1. Dalyvavimas autoritetingų institucijų, organizacijų formatuose. 2. Informacijos dalijimasis nacionalinėse darbo grupėse ne rečiau kaip kas ketvirtį.
Sukurti ir vystyti tikslinę kompetencijos ugdymo programą Lietuvos rinkos poreikiams	Atlikti Lietuvos įpareigotųjų subjektų, nustatytų PPTFPĮ, rinkos kompetencijų poreikių įvertinimą	Nustatyti Lietuvos įpareigotųjų subjektų, nustatytų PPTFPĮ, rinkos kompetencijų poreikiai ir prioritetai
	Mokymų platformos įsigijimo projektas	Įvertinamas platformos poreikis
Plėsti bendradarbiavimą, kartu siekiant užtikrinti informacijos apsikeitimą tarp rinkos dalyvių	Informacijos apsikeitimo tarp finansų įstaigų projekto įgyvendinimas	Projektas vykdomas projekto įgyvendinimo plane nustatytais terminais
	Naujų Centro narių įtraukimas į Centro veiklą	2 naujos finansų įstaigos per metus

